

247
(6)

ANNUENTE GRATIA DIVINA
NOBILIIUM QUESTIONUM
ETHICARUM DECAS VI.

De
TEMPERANTIA

Quam
In inclytâ VVitebergensium Academiâ,
SUB PRÆSIDIO

Clarissimi atq; Excellentissimi Viri
M. HENRICI VELSTENII,
Philos. Moralis Prof. Publ.

Defendere conabitur
BARNSTORFFIUS BARNSTORFF.

Ad diem 4. Julijhoris locoq; consuetis.

Seneca Epist. 28.

*Nobis quoq; militandum est, & quidem genere mi-
litiæ, a quo nunquam otium datur. Debellanda
sunt imprimis voluptates, quæ, ut vides,
sæva quoq; ingenia rapuerunt.*

WITTEBERGÆ,
Typis Joh. Gormanni, Anno 1610.

VIRIS
AMPLISSIMIS, PRUDENTISSIMIS,
authoritate, multoq; rerum usu pre-
stantissimis,

Dn. SEBASTIANO Störcken } Reip. Hannoveranæ
Dn. JOHANNI Polman, } incluzæ Senatoribus
} dignissimis ac meri-
} tissimis.

Dn. LAURENTIO Wolckenhar / Arario Ecclesiasti-
co S. Crucis, Hannoveræ quod est, longè
dignissimo.

Dn. BARNSTORFFIO Witten. } Ejusdem reipue-
Dn. JOHANNI HOLSTENIO, } blicæ civibus spe-
} ctatissimis.

ut &

Spectate fidei, eximiaq; experientia viro
Dn. CORNELIO Hans Nodt.

Dnn. Evergetis, affini, Patronis consanguineo & pro-
motoribus suis magnis debito observantia
cultu honorandis,

Exercitium hoc Philosophicum in gratæ mentis
debitaq; observantia signum suiq; promo-
tionem inscribit & offert.

Barnstorffius Barnstorff.

Autor & Respondens.

De
TEMPERANTIA.

QUÆSTIO I.

Quid temperantia, quodnam ejus ob-
jectum, quæ extrema?

DE fortitudine prægressâ disputatio-
ne egimus; nunc ad Temperantiam digredi-
mur, quam Cicero omnium virtutum fun-
damentum jure meritoq; appellavit. Tolle
hanc, & nihil boni non dico agere, sed ne co-
gitare quidem potes. Da mihi hominem in-
temperantem, eumq; in hujus mundi circu-
lo colloca; ad quæ hominum officia; ad quos usus erit idone-
us. Desiderabit quispiam belli ducem & nunquam aliquem
quæret, qui à gula, à potu, à rebus Venereis vincitur. Ami-
cum quis optat? Intemperantem nisi intemperans nemo eli-
git: quid? quod ne servum quidem acceperit intempe-
rantem. Digna ergo & hæc virtus quam studiosè contem-
plamur: id quod hac vice facturi. nunc ejus definitionem, obje-
ctum & extrema inquiremus; de reliquis verò in subsequenti-
bus questionibus agemus. 1. Desinitur Aristoteli μεσότης
ἢ ἐπιφρόνησις καὶ λύπησις. Mediocritas circa voluptates & do-
lores, hoc est, quæ mediocritatem servat in expeten-
dis, & fruendis voluptatibus, aut perferendis ijs dolo-
ribus,

ribus, quæ ex rei jucunda privatione animo concipiuntur. Arist. 3. Nicom. cap. 10. Goclen. l. 3. Eth. c. 10.

2. Objectum temperantiæ, sunt voluptates corporis (propter animi enim voluptates *nemo propriè & per se temperans vel intemperans dici potest: etiamsi in illis expetendis modum servet, aut non servet, Arist. l. dict.*) quæ afficiunt gustum & tactum, præcipue verò quæ afficiunt tactum, & percipiuntur ex cibo, potu, & venere.

1. *Quid hæ voluptates, communes sunt homini cum brutis animalibus. Deinde quia solùm propter earum moderatum, vel immoderatum usum, homines propriè dicuntur esse temperantes aut intemperantes. Tertio quia ab homine expetuntur, non quatenus est homo, id est, ratione & mente præditus; sed quatenus est animal sensu præditum. Quarto quia temperantiæ proprium officium est, appetitum hominis moderari, ne in illis expetendis, aut persolvendis modum excedat, ac bestis similis evadat. vide Gol. p. 142.*

3. Extrema temperantiæ duo sunt, quorum unum consideratur in excessu, & nominatur à *νόστος* intemperantia. Alterum in defectu & nominatur improprio vocabulo à *ἀνοησία*, sensuum stupor. Illud est vitium, quo citra delectum, quævis voluptates, nullâ habitâ ratione honestatis, immoderatè expetuntur. Hoc, ut Cicero in partitionibus ait; est immanitas quædam in aspernandis omnibus etiam necessariis & honestis voluptatibus. Hoc vitium quia alienum est à naturâ humanâ, quâ ut doloris ita etiam voluptatis sensu est prædita; ideo etiam certo & proprio nomine caret.

QUÆSTIO II.

An, ut vult Scaliger, voluptas suis finibus contenta divina res sit?

Scaliger exerc. 359. f. 11. & alijs passim in locis, hanc habet

habet sententiam pro qua ita pugnamus: I. *A DEO*
non nisi bonum: à DEO omnis perfectio. A summo enim
bono non potest aliquid vel fieri vel conservari non bonum.
 Scal. exerc. 248. 1cct. 3. *Atqui jam à DEO voluptates earumq;*
cupiditates sunt indite. Ergo. Assumptio à nemine nisi
qui fungum pro cerebro & peponem pro corde habet negari po-
test; veritas autem ejus ex hisce quodammodo clarior elucescit.
Sapientissimus creator omnibus omnino animantibus va-
luptates initio indidit; & quidem hoc 1. ob individui con-
servationem, id est, singulorum hominum & animalium per-
se, ut est cupiditas alimenti seu nutrimenti. Deinde ob con-
servationem speciei, ut species singulorum animalium con-
serventur: cujusmodi est propagatio sobolis voluptas, Immo-
tum igitur stat, non esse vitiosas. II. Natura nihil agit fru-
stra, Arist. l. i. de cœlo c. 4. con. 32. Nam omnia quæ in nobis
existunt, utilitatis causâ sapienter à naturâ sunt comparata.
 Scal. exerc. 209. f. 2. *Est enim sapientissima. exer. 77. f. 5.*
Quam, si quis putat inconsultò quicquam agere, ridebitur ab
Aristotele explodetur à Platone, Galeni jussu vapulabit,
 Scal. exerc. 68. f. 1. *Atqui jam voluptates earumq; cupidi-*
tates nobis à naturâ sunt insitæ: In hoc quippe naturæ solerti-
am admirari licet, quæ ad unum minus principale (nempe ad
voluptatem) nos aperte reddidit proclives, ut simul latenter
ad præstantius nos dirigeret, idq; facit quoniam finis ejus mi-
nimè cadit sub sensum. Piccol. gr. 9. c. 22. Et si hæc non allice-
rentur homines voluptate, quotusquisq; coire vellet, Scal.
 exerc. 286.

Quis igitur nî insanus voluptates vitilis annumeret, cum
à naturâ ipsâ, (quæ est cælestis genius) intenta & apparata
sit è quid quod hujus dulcedine qui invitati ad usum suarum
facultatum reddantur alacriores, & labores eorum, qui ex usû
prodeunt, minuuntur, Piccol. gr. 9. c. 19.

III. *Rationibus ante positis accedit etiam voluptatis definitio, ex qua ipsa ejus essentia patebit. Hanc autem dat Scaliger. Voluptas est: rei convenientis perceptio, Exerc. 299. sect. 2. vel: voluptas est actionum extrinsecus adveniens perfectio, quæ ipsas actiones gratiores & jucundiores nobis reddit. Arist. 7. Eth. c. 7. Hinc liquidò constat, voluptatem esse optimum quid, si modo suos intra cancellos retenta manet, sententiâ idcirco hæc Scaligeri vera est: Suis contenta finibus divina res est voluptas.*

QUÆSTIO III.

Quomodo voluptas, cum res bona sit,
depravetur?

Rem omnem uno verbo sic habeto: Alio sine rapta voluptas priorem amittit formam, sed quomodo fortè quaris? Paucis: Defectus peccat, peccat & excessus, medium tenuere beati. Depravatur autem non ab accessio- nibus propriæ naturæ, sed æquivocis. Non crescit; sed vitiat, atq. diversi generis appositione contaminatur. Nul- lum quippe bonum sui ipsius incremento essentiâ propriâ de- fraudatur. Scal. exerc. 299. Ergo si aliorum spectet po- tus quàm ad liquefactionem, attenuationem, lubricationem, delationem, cibi succive suapte natura, crassioris ex suis exit finibus neq. amplius est voluptas, Scal. loco cit. Pessimè igitur hodie sunt homines bachicis sacris planè mancipati: stren- nui quidem illi bellatores, sed cantharo & bibendi gloriâ potis- simum; qui nil nisi simplicissimum illum liberi florem charum estimant, non sitis levanda gratiâ, sed quò se suosq. suorum & aliorum pantices ita madesfaciant, ut nunquam nisi distenti, sufflatiq. ex tricliniis excedant, sed hi ποσσιμα γοοι naturam non recreant sed necant, non resciunt, sed interficiunt. Ac hic homo rectè constitutus & affectus, quod est principale pre-

præcipuè expetere debet, quicumq; autem in solâ voluptate per-
sistit, rerumq; finem negligit, jumentorum vitam vivit,
Piccol. gr. 9. c. 22.

QUÆSTIO IV.

Nunquid licitum & honestum quandoque vi-
num ad ebrietatem bibere?

*Graia eloquentia fons & parens Demosthenes Philo-
crati & Æschini Philippum laudantibus, quod strenuè bibe-
ret, tale responsum dedit: Idem & spongia facere potest.
Aristippus quoq; jactanti, quòd multam biberet, nec tamen
inebriaretur; quid inquit magni narras? cùm idem quo-
que faciat mulus. Ebrietatem igitur ut vitium maximum
veteres detestati sunt. Nec immeritò, quia contraria-
tur 1. Bonis moribus, unde eleganter Philippus in
Epigrammate;*

*Me miserum ipsa suâ germana modestia sede
Exulat, & luxus virtutem ejecit avitam,*

*2. Opibus: Nam luxus populator opum cui semper ad-
hærens*

Infelix humili gressu comitatur egestas.

*3. Naturæ obest: Officit enim tam animo quàm corpori.
Nam animus non est in potestate suâ, ebrietate devictus. Se-
neca. Hinc nihil altum, nihil magnificum ac divinum sus-
cipere possunt, qui cogitationes abjecerunt in rem tam humi-
lem tanquam contemptam. Tullius in Lælio. Quare tempe-
rans sibi maximè cavet ab hoc vitio, sed, inquis: si ad potan-
dum à meccenatibus & magnatibus, quis cogatur, quid
faciet? Quamvis non ignoremus tempore interdum inser-
viendum esse & quia homines sumus, conversationem in to-
tum nos abjicere non posse: Non incommode tamen respon-
si loco*

si loco illud Socratis de convivis, quos ad sese vocabat, dari potest; Si boni, inquit, satis apparatus, si mali plus quam satis. Eundem in modum, si boni sunt, qui te invitant, non te cogent, ut cum naturæ detrimento te ingurgites, si mali, non est quod eos offendas. *Addimus & hoc distinguendum hic esse inter ebrietatem saturitatis & hilaritatis, remulentia & insaniam, quæ in ebriositatem tandem abit. Hæc nusquam concedenda, illa nunquam toleranda.*

QUÆSTIO V.
An ebrietas excuset peccatum?

Historiographi suis passim in scriptis Græcos ebrietatis accusant, & quod plurimum opere vitio huic impenderit, detestantur. Quippe ut hospites eò magis ad bibendum urgeri possent, poculis utebantur rotundis, quæ cum non starent, semper promovenda erant. Mos ille pessimus dudum jam à Germanis in morem revocatus, qui plus quam Græci olim, græcantur & hoc adprimè tempore ubi nobis germanis vitium vix aliud familiaris, ita, ut ne quidem pro vitio reputetur: si quis diem noctemq. potando continuet, quid? quod sæpenu- merò ebrietate devicti, parvuli sui delicti magnitudinem, hu- jus vitij specie excusare non erubescant. Propter quod etiam a- pud alios malè audiunt, conquærente Imperatore Maximi- liano: Solche laster hat den Teutschen bey allen frembden Nationen merckliche verachtung vnd verkleinerung verur- sacht/ Et D. Melanchthone:

Wir Teutschen / wir sauffen vnd fressen uns arm vnd krank / vnnnd in die helle hinein.

Cæterùm alij nihil excusationis admittunt, si quid per ebrietatem committatur. 1. Quia quorum peccatorum principium est in nobis, propter ea meritò casti- gamur.

gamur. At horum, qua ebrij designant, principium est in nobis. Poterant enim à vino abstinendo ebrietatem vitare, & per consequens facinus illud, quod ebrij designarunt. Ergo ZWINGERUS in tabulis in Eth. Nicom. p. 150. II. Peccatum peccatum non excusat, sed potius aggravat. Omne enim simile additum simili reddit illud magis simile.

At qui flagitium commissum per se peccatum est, huic si adjiciatur ebrietas, potius peccatum augebitur, quam imminuetur. Ergo ebrietas peccatum excusare nequit. Hinc Pittacus olim temulentos, si quid flagitij commississent, duplo graviore pena plecti iussit; Laert. l. i. in vita Pittaci. Quia unam subire propter ignorantiam, qua est crassa & supina, altera vero est propter culpam commissam, qua est intoleranda. III. Accedunt præterea & vatium oracula, qua aeternum deus denunciant, qui in potationibus strenuos se præbent, hæreses jactitant. Esa. 5.

Pro quaestione determinatione distinguimus inter ebrietatem, quæ est vel saturitatis & liberalitatis, vel est alia temulentia & insaniam; illa interdum excusationem meretur, & sic accipiendum est illud JCTORUM, Ebrietas excusat à tanto & non à toto. Hanc condemnamus imò & hanc penam exasperandam asseveramus.

Q U E S T I O VI.

Qui fiat quod lis sit cum forma magna pudicitia?

Quod lis sit magna cum forma pudicitia, fit partim ratione parentum, partim ipsarum puellarum. Ratione parentum .i. quia si ad pravam naturam prava aeccedit parentum institutio, vix erit quod speres; *Institutio e-*

nim qualis qualis sit natura fidem facit & addit, Scal. l. 3.
Poet. c. 118. Jam verò parentes non pauci ut filias suas for-
mosiores conspiciant, à laboribus domesticis arcent, non igno-
rantes quòd corporis forma assiduis laboribus minuat, &
absumatur, ut testis est Aristot. 8. Polit. cap. 4. At ve-
rò filiola otio & libidini sic sensim assuetæ, ad cupidinem ple-
no pro ruunt impetu. Nihil enim ageudo malè agere
discimus. Vos itaq; quibus bellulas vestras gnatas ociari,
hinc inde discursare, & laxatà fenestrà venaturam oculis fa-
cere volupe est, scitote, quod per otium & supervacaneas co-
gitationes, oculus aberrare, mens perturbari, voluntas de-
pravari solet. Idcirco tale cum Pontano filius vestris re-
medium datote.

Disce latere domi, patulisq; sedere fenestris
Effuge, nec visu sis vagabunda tuo,
Nam veluti volucres diversis nuribus ora
Dum vertunt, nidos deseruisse volunt.
Sic vaga dum vario disperfit lumine visu
Fœmina, iam castum vult violare torum.

II. Accedit dum sibi nimium in suis filiis placent, sibi
gratulantur, sic tantò plures habeant amatores & petito-
res, unde & quibusvis concedunt imò adjuvant sæpè acces-
sum. Atqui difficilè custoditur, quod plures a-
mant.

Ratione puellarum & virginum. I. Quæ per
naturam magis sunt credulæ, dum omnia quæ dicuntur,
ferio dici, idq; propter formæ elegantiam sibi imaginantur,
nescientes miselle illæ, quid distent amatores veri à fuiti-
tis. II. Accedit & hoc, quòd sint ingeniosiores, &
sagaciores formosæ illæ reliquis. Jam verò cum ad quas-
vis

vis voluptates sine enutritia, nec istum naturæ impetum, an-
reo Palladis freno, hoc est, rectâ ratione coercere possint.
fit ut tantò ferventiùs & vehementius inflammentur, quan-
tò callidius suum delictum impunè tegere possunt.

Q U A E S T I O VII.
Utrum aliquid discriminis cibi &
potus?

Maximè credibile est, Patriarchis ante diluvium non
carnes sed herbas tantum, & fructus terra permissos & con-
cesso fuisse. Gen. 1. vers. 29. Post diluvium carnes permissæ
sunt, sanguine tamen interdicto. Gen. 9. Chemnit. parte
4. Concil. Trident. fol. 96. Ab eo tempore ciborum di-
stinctio mandata fuit, ut eorum alij mundi, alij immundi es-
sent, Deut. 14. Levit. 12. Chemnit. l. d. quæ distinctio va-
luit ad Christi mortem usq., idq., quoad conscientiam propter
legem divinam: at nunc in Novo Testamento, quoad con-
scientiæ obligationem, plane sublata est, & liber omnium cibo-
rum usus concessus. I. Quia hoc scriptura passim docet
Act. 10. vers. 15. Quæ DEUS purgavit, ne tu polluito.
Rom. 14. vers. 17. Non est regnum DEI esca aut potus;
sed justitia, pax & gaudium, per spiritum sanctum. Nam
qui per hæc servat, Christo gratus est & DEO & acceptus homi-
nibus, 1. Cor. 8. v. 8. Esca nos non commendat DEO, Col.
2. v. 16. Ne quis damnet ob cibum vel potum, & vers. 20.
si mortui cum CHRISTO estis, quid ut viventes in mundo
ritibus oneramini? ne ederis, neq., gustaris, neq., attigeris.
II. D. Apostolus 1. Tim. 4. vers. 3. Dæmoniorum do-
ctrinam appellat, quæ jubet abstinere à cibis, quos DEUS
creavit ad sumendum cum gratiarum actione, fidelibus, &
iis qui cognoverunt veritatem. Quòd quicquid creavit
B 2 DEUS

DEUS; bonum sit, & nihil rejiciendum, si cum gratiarum actione sumatur. III. Christianæ libertatis pars est, libertatem conscientie retinere, de rebus omnino adiaphoris & proinde de cibo & potu. Perkinsius l. 3. cas. conscientie p. 501. Ex his apparet Pontificem Romanum, totumq; cæterum Cardinalium & Episcoporum & Sacrificorum & Monachorum, certa ciborum genera prohibentium, his suis dogmatibus toti mundo probare, quod sint spiritus impostores, & falsiloqui, de quib. Apostolus in spiritu Sancto I. Tim. 4. v. 3. vaticinatus est; Nec se purgabunt hoc cavillo quo olim quidem cibi omnes concessi fuerint, nunc autem auctoritate Pontificis sint prohibiti. Apostolus enim non tantum suo tempore, vult neminem judicari in cibo & potu, sed palam edicit, si quis etiam posterioribus temporibus, (de quibus notanter ac in specie differit, ciborum usum prohibeat, eum esse huic impio impiorum cætui accensendum. Confer. Hun. in I. Epist. ad Timoth. p. 141. Chemnit. loco antea citato fol. 97.

QUÆSTIO IIX.

An Iejunia Papistica sint licita & à DEO approbata?

Et hanc questionem quasi obiter addimus, ubi quidem non insistemus Iejunia sive publica sive privata, generatim in DEI verbo præcepta esse, sed & cum Augustino addimus, certa jejunandi tempora, certosq; modos ac ritus in Novo Testamento nunquam imperari. Privata Iejunia arbitrio & prudentiæ singulorum Christianorum permittenda sunt; ut quoties singuli sibi necesse esse animadvertunt, sponte sua jejunent, & precibus extraordinariis incumbant, uti 1. Cor. 7. videre est. Publica verò jejunia, toties instituenda, quoties publica necessitas ita postulat, prout exempla Joel. 2. Jon. 3. Item Act. 6. & 13. & c. occur-

occurrunt, Chemnit. l. 4. Concil. Trident. fol. 94. & seqq. Hunnius in cap. 17. Matth. p. 597.

Atque ex hisce Papistica Jejunia impia & scele-
rata, & proinde neq; à DEO approbata nec ab homine
observanda esse conficimus.

1. Quia illorum patroni certa tempora describunt.
Bellarm. l. 2. de Jejunio c. 6. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. *Cum
tamen D. Apostolus Rom. 14. Coloss. 2. Gal. 4. 5. & die-
rum & ciborum discrimen tanquam Judaicum & in Novo
Testamento superstitiosum penitus improbet, & Jejunia liber-
tati & prudentia Christianorum permittat. Et CHRIS-
TO salvatori à discipulis Johannis cum proponeretur qua-
estio, cur ipsi & Pharisei multum jejunarent, ipsius autem di-
scipuli nequaquam jejunarent, ea fuit à CHRISTO data re-
sponso. Num possunt filij sponsi lugere quamdiu cum
eis est sponsus? Aderunt autem dies quum tolletur ab
eis sponsus & tunc jejunabunt, Matth. 9. vers. 15. Quo re-
sponso CHRISTUS hoc ipsum innuere voluit; quòd quemad-
modum nullum statum lugendi tempus, designari potest, ita
nec statum jejunandi tempus, hoc permittendum Ecclesia, ut
imperandum sit sed illa prescribat, quemadmodum, DEUS
occasione ministraverit.*

2. Quia ad jejunium ritè servandum delectum ci-
borum omninò necessarium esse voluit, & imprimis
abstinentiam, à carnibus, ovis & lacticiis, &c. Bellarm.
l. d. c. 4. & 5. Nos negamus I. *Quia Christianis in No-
vo Testamento nullum ciborum discrimen prescriptum est.*
Rom. 14. 1. Cor. 8. Coloss. 2. *Quia CHRISTUS ipse docet
Matth. 15. quod intrat per os, hominem non inquinare; Et
Luc. 10. monet pios ut Comedant, quaecunq; ipsis opposita fu-
erint, II. Doctrina demoniorum est prohibere abstinentiam
à cibis quo ad conscientiam, I. Tim. 4. v. 3. Cum & nos aliàs*

non negemus, discrimen ciborum, quoad temperantiam, sactietatem, ad civiles & politicos fines. 3. Quia synagoga Romana suis jejuniis falsos & à veritate aberrantes fines assignat; nempe ut ijs non modò carnem subigant seu mortificent, & vim spiritus ad precandum & cœlestia meditandum excitent, &c. sed & pro peccatis tum nostris tum alienis satisfaciant, DEUM placeant, & præmium cœlestis promerantur, idq; ex opere non operato sed operantis, Bell. l. d. c. 17. Falsi hi fines sunt. Quia antiquant Christi mortem, quæ est in tota rerum universitate unica à Deo instituta, ut sit placatoria, meritoria & satisfactoria. 2. Iejunium ex se est res media & adiaphora, neq; bona neq; mala. Etsi autem ad finem religiosum referatur nempe ad animæ humiliationem, in se ipso tamen boni rationem non habet; sed tantum respectu finis. Plura vide apud orthodoxos nostros Theologos, nos nunc ad alia.

QUÆSTIO IX.

An ornamenta & insignia aurea, argentea, gemmarum, sericorum &c. gestare liceat?

Pro negativâ isthæc facere videntur. I. Quia in quibusdam Scripturae Locis splendidi & preciosi amictus & auri gestatio mulieribus est interdicta. 1. Tim. 2. 9. Volo mulieres in amictu modesto, cum verecundia & castitate ornare semetipsas, non tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, aut vestitu sumptuoso, sed, quod decet mulieres, profitentes pietatem per opera bona. Item. 1. Pet. v. 3. Mulierum ornatus sit non externus, qui situs est in plicatura capillorum & additione auri, aut in palliorum amictu, &c. II. Propheta Esaias c. 3, v. 18. has vestium elegantias singulatim & in specie damnat.

Verùm pro affirmativâ militant rationes longè majoris

majori smōmenti atq; roboris. I. Aurum & argentum sunt dona DEI, & non tantum necessitati, sed etiam decoro & ornamento inserviunt. II. Exempla plurimorum hominum habemus, quae harum creaturarum & divinorum munerum usum licere, evincunt. Verbi gratia, Abrahamus per Oeconomum suum mittit ad Rebeccam monile aureum, & duas armillas, Gen. 24. vers. 21. quas etiam gestavit vers. 47. Josephus in aula Pharaonis ad decus & dignitatem erectus habuit Pharaonis annulum, inditum in manum ipsius, & torquem aureum collo ejus appositum, &c. Gen. 41. vers. 24. Sic omnes Israelitae in aures aureas gestarunt, Exod. 32. 3. Quae sane exempla planum & perspicuum faciunt, licitum ac legitimum esse harum rerum usum, praecipue apud eos, ad quos pertinent.

Ad primum argumentum negantis sententiae, respondemus à Paulo & Petro, hac ornamenta non simpliciter vetari; sed eorum usus in luxu & profusione prohiberi. Ecclesia enim tempore Apostolorum constitit maximam ex parte, ex tenuissimis obscurissimis, & infimis hominibus. Hac igitur illis sunt interdicta: quoniam auri & preciosorum ornamentorum usus nihil aliud est nisi mera luxuria, & profusio in illis, qui inferiorem ordinem obtinent.

Ad alterum dicimus, damnari à Propheta quaedam vestium ornamenta. quod illa mulierum superbia, lasciviei, vanitatis & levitatis insignia existissent, id quod ex versu 6. satis manifestè apparet.

QUAESTIO X.

Nunquid bonâ diætâ vita prolongari
possit?

Hominem

Hominem necessariò mori, omnibus experièntiâ constat, quippe effatum quoq. est Philosophicum: Quæ naturaliter generantur naturaliter quoque corrumpuntur. Et rerum generabilium nulla potentia finita infinito tempore, operari potest. Hoc ergo extra controversiam jam posito? Utrum vitæ terminus diætâ possit prolongari? De illo jam quaritur: Negativam Plato in Timæo tueri videtur. Ut & Homerus Odyss. γ. ibi.

αλλ' ἢ τὸ θάνατον μὲν οὐκ ἔστιν ἐδεσθῆναι πρὸς
καὶ φίλων ἀνδρῶν δύνανται ἀλαλκόμεν.

Opinio hæc etiam homini regeneratò probabilis quodammodo videri posset, aocedentibus infallibilibus Scriptura dictis; quorum unicum tantùm nobis hæc vice adduxisse sufficiat; quod est Jobi 14. ubi ita legitur: Cuilibet mortalium certum terminum constituisti, quem nemo prætergre-dietur.

Relinquentes sententiam hanc pro affirmativa stamus, quam sequentibus ita confirmamus.

1. Autoritate Medicorum, Ignorantes namq. diætâ rationem citius, quàm secundùm naturam moriuntur, Galenus, l. 6. de sanitat. tuend.

2. A fine medicinæ, stante hæc fatali necessitate totius medicinæ facultas futillis & inutilis esset; quippe cum hujus finis sit, ut homo ab immaturâ morie liberetur. Imò ex vatum oraculis hoc ipsum quoq. deducimus. Etenim legitur 4. Reg. 2. Ezechia vitam in annos quindecim fuisse prorogatam, ut & Esa. 38. Et de impiis viris videlicet dolosis & sanguinum, dicitur, Psal. 55. Non dimidiabunt dies suos. Quid? quòd etiam parentum cultoribus præmij loco vitam longiorem promittat decalogus.

Pro determinatione igitur quæstionis notari potest,

test; **DEUM** quidem omnibus terminum vitæ statu-
isse; sed non absolutè, sed habita ratione pietatis &
impietatis, nec immediatè, sed mediantibus princi-
pijs, & causis naturalibus. *Non ergo vita terminus tam
fatalis est, ut non prolongari vel abbreviari possit.*

Ad dictum Iobi respondet Hunnius hisce verbis;
DEUS dicitur cuilibet constituere terminum certum. 1. ra-
tione prescientiæ, qua **DEO** certa & infallibilia sunt, quan-
docunq; enim & quocunq; mortis genere, homo moriatur, illud
DEUM omnipotens latere nequit, & si aliter evenisset,
illud quod **DEUS** presciuisset. **DEUS** etiam definit
& constituit terminum, non tantum ratione prescien-
tiæ, sed etiam ratione præordinationis, qua varias ob cau-
sas intelligi potest, scilicet ratione causarum naturalium,
vel voluntariarum vel earum, qua forinsecus homini acce-
dunt.

Instas porro; num is qui morte fortuita interit;
ante tempus vitæ constitutum intereat? utpote cuna
diutius vivere potuisset? Respondet idem Theologus: Non
fortuita esse putemus, qua consilio & volente **DEO** eveni-
unt, quia secundum Matth. 10. Omnes pilæ capitis nume-
rati sunt. De iis autem qui per casum fortuitum occiduntur
Moses Exod. 21. vers. 13. affirmat: **DEUM** tradidit
se eos in manus eorum, qui faciunt eadem coram oculis homi-
nam fortuitam, nihilominus **DEI** providentiâ governa-
tam. Plura hac de re vide apud D. Hunn. in l. de provi-
dent. p. 27. *Qua omnia ut evitemus, ne & nobis talia
accidant, suppliciter hic **DEUM** oramus, ut nos suo ducat &
reducat spiritu, ut in temperantia & castitatis purissimis ca-
stris stipendia mereri possimus potius, quam ex anodasiosæ ued
C. ἀσώτως*

*et vna spurcissimaq. veneris prostibulis dolorem cum dedeco-
re, & dedecus cum dolore reportemus. Foxit hoc ille qui est*

Ante omnia, post omnia totus unus
ipse. Cui sit laus & honor infinitis
seculis.

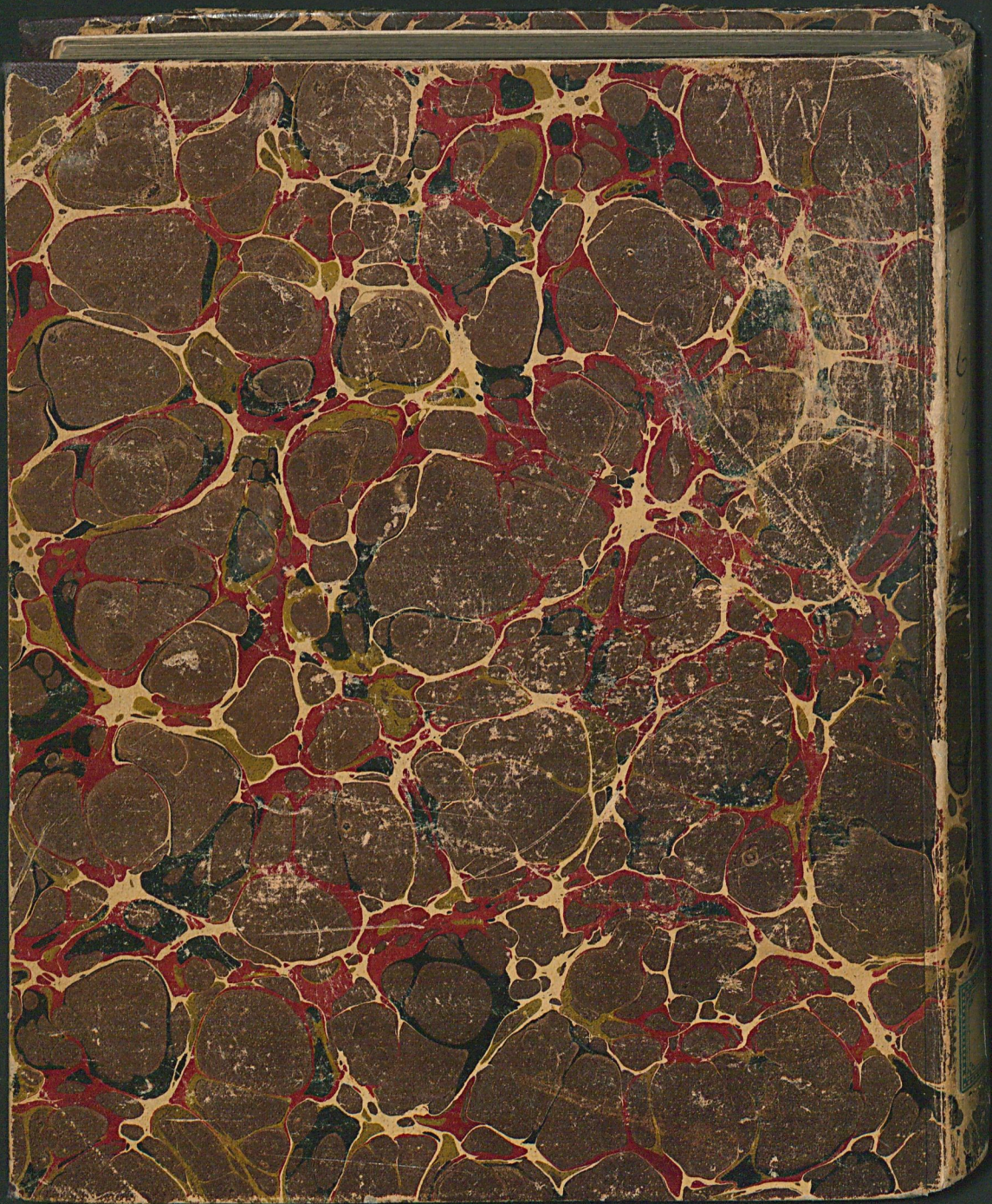
F I N I S.

X2677027

VD 17

247
(6)

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

Farbkarte #13

Inches

Centimetres

TE GRATIA DIVINA
M QUESTIONUM
RUM DECAS VI.

ERANTIA

Quam
tebergensium Academia,
B PRÆSIDIO
atq; Excellentissimi Viri

ICI VELSTENII,
Moralis Prof. Publ.
endere conabitur
PIUS BARNSTORFF.

Julij horis locoq; consuetis.
neca Epist. 28.
ndum est, & quidem genere mi-
ram otium datur. Debellanda
s voluptates, qua, ut vides,
q; ingenia rapuerunt.

ITTEBERGÆ,
v. Gormanii, Anno 1610.